

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี” เป็นผลสืบเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดินเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาต่อเนื่อง โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมดำเนินการทุกขั้นตอนของการพัฒนา ดังนั้น ท้องถิ่นต้องเป็นกลางในการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน มีหน้าที่สนับสนุนบทบาทหน้าที่ของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาและการบริหารกิจการพัฒนาของท้องถิ่นตามแนวทางหลักธรรมาธิปไตย จากแนวคิดและนโยบายการพัฒนาดังกล่าวของรัฐ ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการให้ประชาชนได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โปร่งใสและเป็นธรรม ในปัจจุบัน จึงทำให้เทศบาลตำบลแสงต้องตระหนักและให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การพัฒนาท้องถิ่นในทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนา แต่จากประสบการณ์ในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติงาน ในพื้นที่ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่าการพัฒนาของเทศบาลตำบลแสงยังมีปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาในส่วนสำคัญ คือ การเข้ามามีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นยังมีน้อยและไม่ต่อเนื่อง ทั้งที่เทศบาลได้เปิดโอกาสโดยการเชิญประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ของเทศบาลแล้วก็ตาม จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลแสง ว่ามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล ตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในการพัฒนาเทศบาล ตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี ประชากรทั้งหมดจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ร้อยละ หาค่าความถี่ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ของคะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในด้าน การตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามประเมินผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ และใช้สถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ผู้วิจัยจะทำการทดสอบหาความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของ L.S.D. (Least Significant Difference Test) เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและตอบวัตถุประสงค์ ซึ่งผลการศึกษานำเสนอตาม ลำดับดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงาน/ ลูกจ้างบริษัทเอกชน มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบล แสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการมีส่วนร่วมเพื่อการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีส่วนร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการเพื่อพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ท่อระบายน้ำ อยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลชุมชนเพื่อใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล อยู่ในระดับมาก และมีส่วนร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางและแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสุดท้าย

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสดง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ประชาชนได้ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมที่เทศบาลได้นำไปดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล/ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน อยู่ในระดับมากที่สุด ร่วมเป็นกรรมการในการตรวจรับการจัดซื้อจัดจ้าง/ ตรวจรับงาน ตามแผนงานโครงการของเทศบาล อยู่ในระดับมากที่สุด เข้าร่วมกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาของเทศบาล อยู่ในระดับมากที่สุด และมีส่วนร่วมปฏิบัติงานที่ได้รับการขอความช่วยเหลือเมื่อมีกิจกรรมทางด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสุดท้าย

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสดง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากโครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอย การรณรงค์ลดภาวะโลกร้อน/ การปลูกต้นไม้ อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมา มีส่วนร่วมรับประโยชน์จากโครงการที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษา ศาสนา กีฬา วัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด มีส่วนร่วมรับประโยชน์จากการพัฒนาเส้นทางคมนาคมในตำบล เช่น ถนน อยู่ในระดับมากที่สุด และมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากโครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข เช่น การแก้ไขปัญหาความยากจน สนับสนุนผู้ยากไร้/ ด้อยโอกาส และพิการ การป้องกันโรคระบาดต่าง ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสุดท้าย

4. ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสดง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง/ ตรวจสอบงานตามแผนงาน/ โครงการของเทศบาล อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมา ได้เข้าร่วมประชุมเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาล อยู่ในระดับมากที่สุด มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงานของเทศบาลตามแผนงาน/ โครงการของเทศบาล อยู่ในระดับมากที่สุด และมีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเทศบาล อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสุดท้าย

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี ได้ทำการเปรียบเทียบด้านต่าง ๆ โดยจำแนกตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสงไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าอาจเนื่องมาจากประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งทางเทศบาลได้มีการประชาสัมพันธ์ทั่วถึง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วการจัดกิจกรรมของเทศบาลจะต้องคำนึงถึงช่วงเวลาที่ประชาชนส่วนมากในเขตพื้นที่ จะประกอบอาชีพเกษตรกร จะต้องมีความว่างจากการประกอบอาชีพ เช่น ถูเก็บเกี่ยว หรือฤดูเพาะปลูก เพื่อจะทำให้มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เทศบาล ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมในดำเนินการ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการมีส่วนร่วมเพื่อการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการหรือร่วมคัดเลือกผู้แทนประชาคมเป็นกรรมการ การเข้าร่วมประชุม เพื่อพัฒนา

เทศบาลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล รวมไปถึงการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ จึงทำให้ในภาพรวมของด้านนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของคมศิลป์ ศิริวงศ์ (2547, บทคัดย่อ) ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมชุมชนศึกษากรณีชุมชนซอยลิเกเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา โดยรวมและด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

เทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วมในความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมที่เทศบาลได้นำไปดำเนินการ มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการตรวจรับการจัดซื้อจัดจ้าง/ ตรวจรับงาน ตามแผนงานโครงการของเทศบาล ได้เข้าร่วมกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาของเทศบาล จึงทำให้ในภาพรวม ของด้านนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาวิจัยของ พูลสวัสดิ์ นาทองคำ (2550) ซึ่งศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเมืองน่านอยู่ เทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีส่วนร่วมใน โครงการพัฒนาเมืองน่านอยู่ โดยรวมและรายด้านคือ ด้านการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในพื้นที่ได้รับผลประโยชน์ที่ทางเทศบาลดำเนินการพัฒนาเทศบาลตำบลแสงเป็นอย่างดี เช่น จากการพัฒนาเส้นทางคมนาคมในตำบล การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคความจำเป็นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ระบบระบายน้ำ โครงการต่าง ๆ จึงทำให้ในภาพรวมของด้านนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ พูลสวัสดิ์ นาทองคำ (2550, บทคัดย่อ) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเมืองน่านอยู่ เทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเมืองน่านอยู่ โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการร่วมในผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจ และด้านการติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วมด้านปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

เทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลและมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง/ ตรวจสอบงานตามแผนงาน/ โครงการของเทศบาล การตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงานของเทศบาลตามแผนงาน/ โครงการและการติดตาม

ผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเทศบาล จึงทำให้ในภาพรวมของด้านนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของ อมรรัตน์ ศิริกาญจนวงศ์ (2551) เรื่อง การศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่าประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลบรบือ โดยรวม เป็นรายด้าน คือ ด้านขั้นตอนการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด และขัดแย้งกับผลการศึกษา การวิจัยของ ณัฐรจา ตันนารัตน์ (2552) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่าประชาชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวม และ รายด้านทุกด้านอยู่ในระดับน้อย

เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่ง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. เพศ จากผลการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง ไม่แตกต่างกัน ตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากประชาชนที่เป็นเพศชายหรือ เพศหญิง มีความรู้ความเข้าใจและแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีและการปฏิบัติในขั้นตอนกิจกรรมการ พัฒนาที่คล้ายคลึงกัน ทำให้ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบล แสงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์ (2547, บทคัดย่อ) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ความสัมพันธ์ข้อมูลทั่วไปด้านเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด และไม่มีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ .05 ส่วน

2. ระดับการศึกษา จากผลการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา เทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสงไม่แตกต่างกัน ตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาและเป็นคน ในพื้นที่ที่ใกล้เคียงกัน จึงมีความรู้ความเข้าใจและแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีและการปฏิบัติในขั้นตอน กิจกรรมการพัฒนาที่คล้ายคลึงกัน ทำให้ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนา เทศบาล ตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัย

ของ มานพ ชันทะสีลา (2547) ซึ่งศึกษาเรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตกิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบลในเขตกิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานีไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับการศึกษางานวิจัยของ สายยันต์ ภิรมย์ (2547) ซึ่งศึกษาเรื่องบทบาทของเทศบาลตำบลหนองบัวระเหวในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมและเป็นรายด้าน จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านแสดงความคิดเห็น ด้านรวมวางแผนพัฒนาเทศบาล และด้านรวมปฏิบัติงาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 อาชีพ จากผลการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง ไม่แตกต่างกันตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพและเป็นคนในพื้นที่ที่ใกล้เคียงกัน จึงมีความรู้ความเข้าใจ และแนวคิดทฤษฎีและการปฏิบัติในขั้นตอนเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาที่ไม่แตกต่างกัน ทำให้ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของ จิราวัลย์ วรวงศ์ (2550) ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันเห็นว่าเทศบาลตำบลเมืองสรวงมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการและด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับการศึกษางานวิจัยของ จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์ (2547, บทคัดย่อ) เรื่องการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ความสัมพันธ์ข้อมูลทั่วไปด้านอาชีพ การพูดคุยในครอบครัว และช่องทางรับรู้ข่าวสารการดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุดมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 รายได้ จากผลการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง ไม่แตกต่างกัน ตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของ จิราวัลย์ วรวงศ์ (2550, บทคัดย่อ) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่า ประชาชนที่มีความแตกต่างกันเรื่องรายได้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี และผลจากการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. เทศบาลควรมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนได้รับทราบถึงภารกิจในการพัฒนา ตลอดจนเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการเข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละด้านให้ชัดเจน และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประชาคมชุมชน คณะกรรมการชุมชน สมาชิกกลุ่มผู้นำชุมชน ตลอดจนประชาชนทั่วไปได้รับทราบและเกิดความเข้าใจที่ถ่องแท้ ซึ่งจะเป็นตัวช่วยผลักดันให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น
2. คณะผู้บริหารของเทศบาลตำบลแสง ควรมีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสงให้มีความชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และมีการจัดทำประชาคมเพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลได้รับรู้แนวทางการพัฒนาและนำเสนอปัญหาความต้องการภายในชุมชน และร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการคัดเลือกตัวแทนประชาชนในแต่ละชุมชนมาเป็นกรรมการในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลแสง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

จากผลการศึกษาวิจัย ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี ในการวิเคราะห์จากคะแนนในแบบสอบถามที่ประชาชนได้ให้ความคิดเห็น ทำให้ทราบหัวข้อไหนของด้านใด ที่ยังเป็นสิ่งที่ควรปรับปรุง ซึ่งมีอยู่ระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยทำให้ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นข้อเสนอเป็นนโยบายเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

1. เทศบาลตำบลแสงควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและความต้องการของมายังเทศบาลเสมอ ๆ
2. เทศบาลควรควรเปิดโอกาสให้ประชาชนส่วนร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน

3. เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนส่วนร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางและแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล

4. เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการเพื่อพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ท่อระบายน้ำ

5. เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลชุมชนเพื่อใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

6. เทศบาลควรเปิดโอกาสมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล
ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมและให้ได้คำตอบที่สะท้อนถึงปัญหาและอุปสรรคของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
เทศบาลตำบลแสง